

Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu
Ataatsimiititaliaq
Siulittaasoq Emile Olsen
/Maani

16.10.2007
J.nr. 27.01.01/06
All./Brev nr.

Postboks 909
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 54 10

Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap UKA 2007/42-mik suliarinninnera

Asasakka Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliamut
ilaasortat.

Apeqqutit avatangiisit innarlitsaalineqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata
allannguutissaatut siunnersuutip UKA 2007/42-p siullermeerneqarnerani
Inatsisartunit aamma Inatsisartut Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu
Ataatsimiititaliaannit saqqummiunneqartut qujassutiginiarpakka.

Ataatsimiititaliap apeqqutai tulliuuttuni issuarneqarput Naalakkersuisut
akissutaat tulliusarput, uingasumillu allallugit erseqqissarneqarsimallutik.

1) Siunnersuummi § 1, imm. 1-imi oqaaseq **“siku”** sermersuarmut aamma
ilaanersoq uppersarneqarsinnaava, tamannami immikkut nassuiaatini
aamma allassimasorinarmat?

*Akissut: Sermersuaq aalajangersakkami tassani pineqartunut
ilaatinneqarpoq. Taaguut ”siku” avatangiisit pillugit peqqussummi 1988-
imeersumi ”sermersuartut” allanneqarsimanermini sikut tamaasa
eqqarsaatigalugit atorineqarpoq. Tassunga uiggiullugu peqqussummi
atuuttumi § 2 oqaatigineqassaaq, tassanilu innarlitsaaliorneqartussat
suussusii taaneqarput: ”silaannarmik, nunamik (nunap iluanik), qaarsumik,
sermersuarmik, kuunnik, tatsinik immamilluunniit”. Siuliani taaneqartut
qanoq paasinninnissamik nassuiaanermi ajornartorsiuutissaqalersitsin-
naapput, tassami assersuutigalugu aperisoqarsinnaammat sermersuup
saniatigut sikut allat, qaarsup saniatigut qaqqat allat pineqartunut
ilaatinneqarnerisut. Taamaattumik oqaasertaliussinermut tassunga*

taarsiullugu § 1-imi aamma § 2-mi ”silaannarmik, imermik, sikumik, qaqqanik nunamillu” oqaasertaliunneqassasut siunnersuutigineqarpoq, tak. § 1-imi immikkoortoq 3 pillugu oqaaseqaatit.

2) Uuliamik aamma aatsitassanik atorluaanissaq siullermeerinermi naatsumik taasaqarfigineqarput. Aatsitassarsiornermut atatillugu avatangiisinut tunngasut avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaanni malittarisassat aqquutigalugit malittarisassiuunneqarsinnaanerannut suut akimmisaarutaappat, tamatumalu avatangiisinut iluaqutaasunik nassataqarsinnaanera eqqunnginnerarneqarsinnaava?
Akissut: Avatangiisit pillugit peqqussut uuliamik aatsitassanillu qalluinermit atorneqassanngilaq. Suliassaqarfik taanna naalagaaffeqatigiinnermi aatsitassat pillugit inatsisikkut 1991-imeersukkut kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasukkut aalajangersaaffigineqarpoq, ingerlatanillu taakkuninnga aalajangersaaffiginninneq Aatsitassanut Pisortaqarfimmi Danmarks miljøundersøgelser, GEUS, allallu suleqatigalugit pissaaq. Uuliamik aatsitassanillu qalluineq Kalaallit Nunaata kisimi susassaqaarfigilerpagu tamatumunnga atatillugu ingerlatat avatangiisit pillugit inatsisiliornermi ataqatigiinneqartumi aalajangersaaffigineqarnissaat pissusissamisoortuulissaaq. Taamaaliorneq inatsisinik allanngortiterisoqarnissaanik piumasaqaateqarfiussaaq, tassami inatsisit atuuttuni aatsitassanut tunngasut tamaasa aalajangersaaffigineqarsimannngimmata.
Aatsitassanik qalluinermit atatillugu avatangiisitigut suliassat pillugit ilisimasassat misilittakkallu ukiut arlallit ingerlaneranni pilersikkiartuaarneqartariaqassapput.

3) Siunnersuummi § 1, imm. 1, nr. 5-imut Naalakkersuisut itisilerutaasunik allanik oqaaseqaatissaqarpat?
Akissut: § 1, imm. 1, nr. 5 malillugu Inatsisartut peqqussutaata siunertaa tassaavoq aatsitassanik isumalluutinillu allanik atuinerup asiutitsinerullu killilersimaarneqarnissaat. Aalajangersagaq taanna ilanngunneqarpoq tunisassiassat amerlanerusut ilanngunneqarnissaat siunertaralugu, aamma tunisassianit sinneruttut atortussallu allat siusinnerusukkut igitassat isigisatta isumalluutinik atorneqarsinnaasunik imaqarnerat akueriniarlugu. Aatsitassanik asiutitsineq killilersimaarniarlugu suliniutitut aalajangersimasutut assersuutigineqarsinnaapput uuliakumik katersineq, sanaartornermi atortussanik sinneruttunik atuineq, elektronikkimi atortunik atorsinnaasunik igitassanngortineqartunik immikkoortiterineq katersinerlu imaluunniit innuttaasut innaallagissamik, imermik kiammillu atuinerannut sammitinneqartunik paasisitsiniaanerit.

4) Siunnersuummi § 4, imm. 4-mut atatillugu suliffeqarfinnut piumasaqaatinik qanoq ittunik Naalakkersuisut piumasaqaateqalersaarpat, taamaattoqassappallu tamanna nalunaarusiornikkut pissava?

5) Siunnersuummi § 4, imm. 4-p aamma § 4a-p malitsinneqarniarneranni nakkutilliinermit periusissanik atulersitsinissaq naleqquttut Naalakkersuisut isigaat?
Apeqqutinut 4-mut 5-imullu akissut: Aalajangersakkat taakku marluk siunertat pillugit aalajangersagaapput, nalunaarutinik

aalajangersaanissamut tunngavissaliisunik imaqqanngitsut. Aalajangersakkat taakku siunnersuummi ilaapput avatangiisit pillugit inatsisiliornermi avatangiisit pillugit taaguutit nutaaliaasut ilisaritinniarlugit, matumani taarteqartitsisarnermik tunngavik aamma teknologiimik tiguinnariaanerpaamik atuinnermik tunngavik siunnersuut pillugu oqaaseqaatini nalinginnaasuni quppernemi 2-4-mi allaaserineqarsimasut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

§4, imm. 4-mi suliffeqarfiit mingutsitsisut pingaartumik qitiutinneqarput. Suliassaqarfik taanna suliffeqarfiit annertuumik mingutsitsisusut pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni kapitali 5-imi aalajangersakkatigut aalajangersaaffigineqareerput. Malittarisassat taakku malillugit nakkutilliinermik ingerlatsisoqarpoq, suliffeqarfiillu taakku avatangiisinut tunngasunik akuersissutit suliarineqassatillugit, akuersissuteqarnermi piumasaqaatit nutaat ilanngunneqassatillugit il.il. Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfiup oqaloqatiginninnerani ilaatinneqartarput.

§ 4a pisortat ingerlataannut sammitinneqarpoq. Peqqussutissatut siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai pillugit allakkiami allaaserineqartutut siunnersuutigineqarpoq isumasioqatigiinnernik ingerlatsisoqassasoq, eqqakkanik passussineq, eqqakkat annikinnerpaaffissaminniitinneqarnerat aamma avatangiisinik mingutsitsisunngitsunik pisiniartarnissamik saqqummiussineq qitiutillugu. Isumasioqatigiinnerit APP KANUKOKA-llu suleqatigiinnerisigut ingerlanneqassapput, suliassallu naammassineqarnissaat APP-mi atorfirmut ataatsimut ullup affaanoortumut aningaasaliissutit immikkoortinneqarsimallutik. Aammattaaq paasisitsiniaanerit suliffeqarfinnut ataasiakkaanut sammitinneqartut ingerlanneqassapput, suliffeqarfinnullu annerusunut arlalinnut toqqaannartumik malitseqartitsivigiinniittoqassalluni.

Avatangiisinut mingutsitsisunngitsunik pisiniartarneq pillugu ingerlataq ingerlanneqarsimavoq, nunami maani kommunit Namminersornerullutillu Oqartussat peqataaffigisaannik. Avatangiisinut mingutsitsisunngitsunik pisiniartarneq ingerlalluassappat illua'tungiusutut peqataasuni tamani ingerlaavartumik malitseqartitsisoqarnissaa piumasaqaataavoq. Avatangiisit illersorlugit naatsorsuutit pillugit ilitersuummik aamma taakku suliarineqartarnerat tamanullu saqqummiunneqartarnerat pillugit nalunaarummik suliaqartoqarnissaa pilersaarutigineqarpoq, tak. a-taatsimiititaliamut allakkat 19. april 2007-imeersut.

6) Siunnersuummi § 7, imm. 1-imi, § 7, imm. 2-mi, § 7, imm. 3-mi, § 7, imm. 4-mi, § 15, imm. 2-mi, § 23, imm. 10-mi, § 35a, imm. 2-mi, § 35b, imm. 1-imi, § 35b, imm. 2-mi, § 35b, imm. 3-mi, § 36b, imm. 2-mi oqaaseqatigiinni 1.-3-mi, § 44a, imm. 1-imi, erseqqinnerusunik malittarisassiornissamut Naalakkersuisut periarfissinneqarput. Nalunaarusiassat suliarineqarnissaannut Naalakkersuisut pilersaarutaat pillugu ataatsimiititaliaq ilisimatinneqarumavoq, tassani piginnaatitsinermik aalajangersakkat taaneqartut ataasiakkaat pillugit Naalakkersuisut qaqugu erseqqinnerusunik maleruagassiornissaat allassimassalluni.

Akissut: Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaata allannguutissaatut siunnersuut, UKA 2007/42, nalunaarutinik aalajangersaanissamut tunngavissanik ikittuinnarnik imaqarpoq.

Inatsisiliormi massakut atuuttumi tunngavissatut aalajangersakkat arlallit eqqagassanik, uuliakunik akuutissanillu eqqagassanik suujunnaarsitsisarneq pillugu nalunaarummik, suliffeqarfii annertuumik mingutsitsisuusut pillugit aalajangersaaviginninnermut, anartarfiit erngullu igitassap kuuffii pillugit kiisalu poortuutissat pillugit aalajangersaaviginninnernut atorreqareerput.

UKA 2007/42-mut uiggiullugu Naalakkersuit eqqagassanik suujunnaarsitsisarneq, eqqagassat ulorianartut, uuliakunit akuutissanillu eqqagassat il.il. pillugit ataatsimut nalunaarummik suliaqarniarput, tak. siunnersuummi § 7, imm. 1, § 7, imm. 2, nr. 10, § 7, imm. 3, § 7, imm. 4, § 15, imm. 2, § 35a, imm. 2, § 35b, imm. 1, § 35b, imm. 2, § 36b, imm. 2.

Eqqagassat pillugit ataatsimut nalunaarummik suliaqarneq Naalakkersuisut qitiusumik suliassaraat, sulinerlu 2007-imi decemberimi aallartinneqassalluni. Sulinerup ukiumik ataatsimik sivisussuseqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Suliffeqarfii annertunerusut avatangiisinut sunniutaannik naliliineq pillugu nalunaarummik (VVM-imik) pisariaqartitsineq aluminiumik suliffissuarnik taakkunungalu atasunik erngup nukinga atorlugu nukissiorfinnik pilersitsinissamik pilersaarutinit malunnarsisinneqarsimavoq.

Nalunaarummik avatangiisinut pinngortitamullu sunniutinik ilanngussisumik suliarinninnerup allaaserineqarnerata suliarineqarnera Naalakkersuisut ingerlappaat, tak. peqqussummi § 7, imm. 1, nr. 15, aamma pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisanni § 43. VVM pillugu nalunaarutip 2009-imi januarimi atortuulersinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Tamatumunnga uiggiullugu suliffeqarfii annertuumik mingutsitsisut eqqarsaatigalugit avatangiisinut tunngasunik akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarutip annikinnerusumik allanngortinneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Aluminiumik suliffeqarfissuit erngullu nukinga atorlugu nukissiorfiit nakkutillineq, avatangiisinut tunngasut pillugit akuersissutit il.il. malittarisassani pineqartunut ilaatinneqarnissaat allannguutip qulakkiissavaa.

Nunami maani kommunit, KANUKOKA-p, APP-llu ilaasortaaffigisaannik COWI-llu ingeniøriisa siunnersuisuuffigisaannik

suleqatigiissitaliortoqarsimavoq. Imeq eqqagassaq pillugu suliassaqarfimmi suliniutinik pisariaqartitsinerup qulaajaavigineqarnissaa suleqatigiissitaliap suliarissavaa, matumani suliassaqarfiup aalajangersaavigineqarnissaanut missingiusiamik suliarinninneq, kiisalu erngup eqqagassap kuuffinik ingerlatsinermut, aserfallatsaaliinermut piorsaanermullu aningaasartuutit matussuserneqarnissaat pillugu siunnersuut ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Suliap qaqugu naammassineqarsimanissaa suli nalorninarpoq.

APP-p Inuusutissarsiornermut Pisortaqarfik aamma Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik suleqatigalugit poortuutissat pillugit nalunaarutip atuuttup allannguutissaanut tunngavissiaq massakut suliaraa. Nalunaarut taanna avatangiisit pillugit peqqussummi § 7, imm. 1, nr. 14-imik tunngaveqarpoq. Allakkiaq suliarineqarsimavoq, tassanilu piimaartussatut takorluukkat allaaserineqarput, misissuinerillu arlallit kaammattuutigineqarlutik, matumani poortuutissanik allaanerusunik atuinerup akuerineqarneratigut avatangiisinut kingunerisassatigut piusinnaassutsip ingerlaartarneranik naliliineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Qulaajaalluni sulineq naammassineqarpat takorluukkat suliassaqarfinit allaaserineqartut naalakkersuinerup tungaatigut isummerfigineqassapput, tulliutillugulu

poortuutissat pillugit nalunaarut suliarineqassalluni. Qulaajaalluni sulineq ukiumik 1-2-nik sivissuseqassasoq naatsorsuutigineqarpoq. § 7, imm. 1, nr. 17 tunngavigalugu ilitersuusiortoqarnissaa kingusinnerusukkullu naatsorsuutit avatangiisinik innarlitsaaliisut pillugit nalunaarummik suliaqartoqarnissaa Naalackersuisut pilersaarusiortaat. Suliaq 2009-p naanerani naammaassineqassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Suliarinninnissamat pilersaarusiortat Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliamut allakkani 19. april 2007-imi ullulerneqarsimasuni erseqqinnerusumik allaaserineqarsimapput. Akuersissutinik piffissaliussanillu atuineq pillugu § 44a, imm. 1-imi aalajangersakkatut siunnersuutigineqartoq tassaavoq aalajangersagaq nalunaarutip suliarineqarnissaanik siunertaqartoq. Aalajangersagaq taanna § 44-mik erseqqissaaneruvoq, taamaallaallu ilanngunneqarsimalluni Naalackersuisut ingerlatanit ataasiinnarmik sammiveqarsinnaasut eqqarsaatigalugit akuersissuteqartarneq pillugu naammagittaalliorsinnaanermut periarfissiisinnaaqqullugit. Taamaattorli malittarisassatut pingaarnertut atuuppoq, tak. § 44a, akuersissutit assigiinngitsut imaluunniit immikkut ittumik akuersissut pillugu naammagittaalliut aalajangiinerup unitsikkallarneqarneranik nassataqassanngitsoq.

7) Nalunaarutissatut missingiusianik erseqqinnerusumik imaqartunik tusarniaassutigineqarsimasunik ataatsimiititaliamut maanna ilisimatitsissutigineqarsinnaasunik peqarpa? Taamaattoqarsimassappat taakku nassiuqarnissaat kissaatigineqarpoq, tamatumalu peqatigisaanik taakku inatsisip oqaasertaanut ilanngunneqarnissaat teknikikkut periarfissaqarneris nalliiivigineqassasoq kissaatigineqarpoq. Akissut: Nalunaarusiassanut missingiutinik massakkut peqanngilaq.

8) Avatangiisit pillugit ukiumoortumik nassuiaammik Naalackersuisut saqqummiussisalernissaat taperserlugu siunnersuutip siullermeerneqarnerani Peqqinnissamat Avatangiisinullu Naalackersuisup oqaatigaa. Tassunga Naalackersuisunut ilaasortaq ilassutaasumik oqaasissaqarpa, Naalackersuisunullu ilaasortap akuersaartumik tapersiinera siunnersuutip taassuma siunnersuummik aappassaaneerinissamat allannguutissatut siunnersuutit saqqummiinissaanut piumassuseqalersitsiva? Akissut: UKA 2007/42-p allannguutissaatut siunnersuut Naalackersuisut saqqummiunniarpaat, tassanilu Naalackersuisut pisussaaffilerneqassallutik avatangiisit pillugit ukiumoortumik nalunaarusiortarnissaminnut, suliat killiffiinik siunissamilu pilersaarutinik imaqartunik. Allannguutissatut siunnersuut nalunaarsuineq pilersaarusiortarneq pillugit kapitali 8-mi § 36c-tut nutaatut siunnersuutigineqassaaq. Taanna pillugu oqaaseqaatit Naalackersuisut suliariniarpaat, taakkunanilu avatangiisit pillugit ukiumoortumik nalunaarusiami killissaritinneqartut erseqqinnerusumik allaaserineqassallutik, taakkunanilu suliaasaq taanna naammassiniarlugu sulisup ataatsip qaammammi ataatsimi kiisalu 200.000 kr.-t atorineqarnissaat oqaatigineqassalluni.

9) Eqqakkanut taaguutit eqqakkallu suussusiinik immikkoortiterinerit pillugit nunani tamalaani aalajangersakkat nunatsinni eqqagassalerinermi inatsimmi atorineqarnissaasa allannguutissatut siunnersuummi siunniunneqarneranik

paasinnineq eqqorpa, taamaattoqarsimassappat tassunga assersuummik taasartoqarsinnaava?

Akissut: Ilumoorpoq allannguutissatut siunnersuummi siunertarineqarmat Kalaallit Nunaanni eqqakkat pillugit inatsisiliornermi taaguutit suussutsillu nunani tamalaani atorreqartut malinneqarnissaat, assersuutigalugu eqqakkanik ulorianartunik, elektronikkip igitassartaanik il.il. oqarnermi suut ilaatinneqarnerat eqqarsaatigalugu.

10) Kommunit akornanni eqqagassanut taaguutit eqqaga ssanillu paasinninnerit assigiinngisitaarnissaat qanoq annertutigisumik iluaqutaasussatut Naalakkersuisunit isigineqarpa?

11) Eqqagassanik paasinnineq eqqagassanillu taaguutit ilaat pillugit ataatsimoorussassatut aalajangersakkanik aalajangersaanissaq iluaqutaasinnaasoq Naalakkersuisut isumaqarpat?

Apeqqutinut 10-mut 11-mullu akissut: Allannguutissatut siunnersuummi § 35a, imm. 2-p nassataraa Naalakkersuisut eqqagassanik taaguutit pillugit malittarisassanik aalajangersaassasut. Taamaallitutik Naalakkersuisut tassaapput eqqakkat taaguutaasa suussusiinik nassuiaasussat, siunertaavorlu taaguutit suussutsillu nunani tamalaani atorreqartut aamma atorreqassasut. § 35c, imm. 1-imi periarfissatut taaneqartumi siunertarineqarpoq stoffip piusulluunniit suup eqqagassatut isigineqarsinnaanera kommunalbestyrelsit ataasiakkaat namminneq aalajangertassagaat. § 35c, imm. 1-imi pineqartoq tassaavoq piusup suut igitassanngorlugu ilineqarsimasup suujunnaarsinneqarnera taamalu eqqagassatut isigineqarnerata erseqqissumik naliliivigineqarnera. Aalajangersagaq taanna tassaannngilaq eqqagassanik ataatsimut suussusiliineq, taamaaliornissaq § 35a, imm. 2-mi Naalakkersuisunut aalajangersaaffigisassanngortinneqarpoq. Piusut suut iginneqarsimasut qimanneqarsimasulluunniit qaqugukkut qanorlu iliorluni eqqagassatut isigineqarsinnaanerat pillugu ataatsimut piusasaqaatinik arlalinnik aalajangersaaneq naleqquttuunersoq Naalakkersuisut naliliiffigisavaat. Massakut naliliisoqarpoq kommunalbestyrelsi sinnerlugu kommunip teknikkikkut ingerlatsivik tassaasoq assersuutigalugu biilitoqqap imaluunniit umiatsiaaqqap qimaannakkap eqqagassatut isigineqarsinnaaneranik aalajangiinissamut naleqqunnerpaasoq.

12) Siunnersuut Avatangiisinik Illersuinermit Naammagittaalliuuteqartarfitut Ataatsimiititaliamut, ICC-mut, SIK-mut, Pinngortitaleriffimmut, Asiaq-mut, Kalaallit Nunaanni Atuisartut Siunnersuisoqatigiiffiannut aamma NUSUKA-mut tusarniaassutigineqarsimannngitsaq siullermeerineri maluginiarneqarpoq. Siunnersuutip suliffeqarfinnut, kattuffinnut ingerlatsivinnullu taaneqartunut tusarniaassutigineqarsimannginneranut allaffissornikkut naalakkersuinikkullu isumaliutit qanoq ittut tunuliaqutaappat?

Akissut: UKA 2007/42-p tusarniaatigineqarnerani oqartussaasut, suliniaqatigiiffiit/kattuffiit il.il. siunnersuummit eqqorneqartussatut siunnersuummilluunniit soqutigisaqartussatut naatsorsuutigineqartut tusarniaavigineqarnissaat Naalakkersuisut pingaartillugu isiginiarsimavaat. Tamanna malittarisassanik suliarinnineq pillugu tunaartarisassanut nalinginnaasunut naapertuuttuvoq. Siunnersuut eqqakkanik passussineq

suujunnaarsitsisarnerlu pillugit aalajangersakkanik arlalinnik imaqarmat kommunit KANUKOKA-llu tusarniaavigineqarnissaat immikkut pingaaruteqarsimavoq.

Avatangiisinik Illersuinermit Naammagittaalliuuteqartarfittut Ataatsimiititaliaq tusarniaavigineqarsimannngilaq, tassami siunnersuut ataatsimiititaliap sulinerani periaatsip allanngortinneqarneranik imaqannngimmat, taamaallaalli inatsiliornerup periaatsimut naleqquttuunera qulakkeerniarneqarluni. Aammataaq ataatsimiititaliaq taanna siusinnerusukkut tusarniaavigineqartunut ilaatinneqartarsimannngilaq. Naalakkersuisut naliliipput ICC, SIK imaluunniit Kalaallit Nunanni Atuisunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit siunnersuummit annertunerusumik taaneqarsinnaasutigut eqqorneqarnaviannngitsut. Asiaq aamma Pinngortitaleriffik aaqqissuussaannikkut APP-mut atasuupput, aammattaarlu taakku allannguutissatut siunnersuummit sunnerneqarnaviannngitsut naliliisoqarluni.

NUSUKA kattuffiup nittartagaa malillugu 2004-mi aasakkut pilersinneqarsimavoq, APP-lli 2004-mi aamma 2005-imi majimi tusarniaanermi tamanna ilisimasimannngilaa.

13) Siunnersuummi § 40, imm. 3-mi oqaaseqatigiit siulliit oqaasertalersorneqarneranni tunngaviumik qanoq is umaliutiginnittoqarpa, taannami naapertorlugu Avatangiisit pillugit Naammagittaalliuutinut Ataatsimiititaliap Inatsisartut qinigaaffiat malittassammagu?

14) Qinigaaffik alla Avatangiisit pillugit Naammagittaalliuutinut Ataatsimiititaliamut atuutsinneqarsinnaaneersoq isumaliutigineqarsimava?

15) Avatangiisit pillugit Naammagittaalliuutinut Ataatsimiititaliami ilaasortat qanoq annertutigisumik aningaasarsiaqassasut siunertarineqarpa ilaasortallu maannamut misilittakkat naapertorlugit ukiumut naammassisaqartartussatut naatsorsuutigineqarpat?

Apeqqutinut 13-imut, 14-imut 15-imullu akissut: Inatsiliornerup aamma Naammagittaalliuuteqartarfittut Ataatsimiititaliap sulinermini periaasiata akornanni pitsaanagerusumik naapertuunneqalersitsinissaq siunnersuummi § 40, imm. 1-5-ikkut Naalakkersuisut kissaatigaat, matumani pingaartumik ataatsimiititaliap qanoq taaguuteqarnissaa qanorlu pilersinneqarnissaa ilanngullugit eqqaarsaatigalugit.

§ 40, imm. 3-mi oqaaseqatigiit siulliit aalajangersakkamik atuuttumik ingerlatitseqqinnerupput. Naalakkersuisut isumaqarput ataatsimiititaliap atuuffiata massakkut atuuffimmit allaanerulersinneqarnissaata isumaliutersuutiginnissaanut pissutissaqarsimannngitsoq.

Qinersisoqarniariartoq Avatangiisinik Illersuinermit Naammagittaalliuuteqartarfittut Ataatsimiititaliap nutaap pilersinneqartarnissaa isumatusaarnertut issorinarpoq, tamaaliornikkut Inatsisartut katitigaanerat ataatsimiititaliallu katitigaanera imminnut naapertuuttunngortillugit.

Avatangiisinik Illersuinermit Naammagittaalliuuteqartarfittut Ataatsimiititaliaq massakkut atuuttoq ukiumut ataasiarluni ataatsimiittarpoq. Naammagittaalliuutit amerlassusiat allanngoralaarpoq, APP-llu naammagittaalliuutit 0-p 5-illu akornanni amerlassuseqartut ataatsimiititaliap ukiumoortumik ataatsimiinnerani suliarisassanngortillugit

ingerlateqqillugit nassiuttarpai. 2006-imi 2007-imiluunniit naammagittaalliuutinik tigusaqartoqarsimangilaq. Unammilleqatigiinnermut Ataatsimiititaliap aamma Kalaallit Nunaanni Atuisartunut Pisisartunullu Siunnersuisoqatigiit ataatsimut allattoqarfiata Avatangiisinik Illersuinnermut Naammagittaalliuuteqartarfittut Ataatsimiititaliamut allattoqarfiutigisup oqaatigaa Avatangiisinik Illersuinnermut Naammagittaalliuuteqartarfittut Ataatsimiititaliap ilaasortai Inatsisartuni Naalakkersuisunilu il.il. ilaasortat aningaasarsiaqartitaanerat il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 22, 18. december 2003-meersoq malillugu ataatsimiinnersiuteqartinneqartut, kiisalu malittarisassat/amerlassusiliussat atuuttut malillugit ullormusiaqartinneqartartut. Ataatsimiititaliap ataatsimiikkaangat angalanernut najugaqarnernullu aningaasartuutit aammattaaq matussuserneqartarput. Ataatsimiititaliap sulinermi atugaasa, suliassaasa aningaasarsiaqartitsinerulluunniit allanngortinneqarnissaat siunnersuummi siunertarineqanngilaq.

16) Eqqagassalerinnermut avatangiisinullu tunngasunut “siunnersuisartunik” pilersitsinnaaneq iluaqutissartaqartoq Naalakkersuisut isumaqarpat, soorlu tamanna Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannit Atassumillu siunnersuutigineqartoq? Tassa eqqagassanik passussinnermi allanullu avatangiisinut ajornartorsiuutaasunut tunngatillugu siunnersuisarfik ikiuussinnaasoq siunnersuisinnaasorlu.

Akissut: Eqqagassat avatangiisillu eqqarsaatigalugit siunnersuisartunik pilersitsisoqarnissaanik siunnersuut suliassat avatangiisit pillugit peqqussutip allanngortinneqarnerata nassatarisaasa naammassiniarneqarnissaat eqqarsaatigalugu ilusilersorluagaavoq. Taamaattorli Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu aqutsinerup suliassanik UKA 2007/42-p nassatarisaanik naammassinnissinnaanerannut siullertut sammitinneqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Naalakkersuisut isumaqarput siunnersuisartunik pisariaqartitsinerup misissornissaanut kiisalu suliassat sorliit siunnersuisartunut suliassanngortinneqarsinnaanerannik allaaserinninnissamut naammattumik piffissaqartitsisoqartariaqartoq.

17) Pissutsit immikkut itsillugit suliffeqarfiit suliallu aalajangersimasut

sakkortusisamik avatangiisitigut misissuiffigineqarnissaat/avatangiisitigut nakkutigineqarnissaat pisariaqarsinnaasoq Naalakkersuisut isumaqarpat?

Akissut: Naalakkersuisut isumaqarput pisunik pilersoqarsinnaasoq avatangiisitigut sakkortusisamik nakkutilliisoqarnissaanik pisariaqartitsiviusunik, tak. siunnersuummi § 10, imm. 3 pillugu oqaaseqaatit. Pisuni avatangiisinik annertuumik mingutsinnaaneq imaluunniit peqqissutsikkut ajoqusiiisoqarsinnaanera ilimanaateqartillugu nakkutilliinermi oqartussaasoq peqqusissuteqarnissaminut pisinnaatinneqarpoq, pisariaqalerpallu ingerlatap inerteqqutigineqarnissanut pisinnaatinneqarluni. Inerteqquteqartoqarnerup peqqusissutigineqartut uteqqiattumik ataavartumilluunniit sumiginnarneqarnerat paasineqartillugu atorneqartarnissaa eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

18) Eqqakkanik passussineq pillugu pilersaarussiaq ukiut sisamat aggersut iluini qaqugu Naalakkersuisut akuerissut igissavaat, tak. siunnersuummi § 36b?

Akissut: Eqqakkat eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarussiaq missingiut suliarineqarsimavoq, tusarniatigalugulu nassiuusunnegaleralluttuarluni. Naalakkersuisut tusarniaanermut atatillugu naatsorsuutigaat siunnersuutip imarisaa aningaasalersugaaneralu pillugit ilusilersorluagaasumik oqallinneq pilersinneqassasoq. Oqallinnermi tassani isummat saqqummiunneqartut Naalakkersuisut eqqagassat eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarussiaq kingusinnerusukkat isummerfiginninnissaanni ilanngunniarneqarput. Aammattaaq apeqqummut 27-mut akissut takuuk.

19) Avatangiisit pillugit peqqussutip tamakkiisup nutarternissaa qaqugu Naalakkersuisut naatsorsuutigaat? Tassunga ilanngullugu oqaatigineqassaaq inatsisip pingaarnep 1988-imi pileqqaarneranit allannguutit arlallit akuerineqartarsimasut, taamaattumillu aalajangersakkat atuuttut ataatsimut ilisimasaqarfiginissaat ajornakusuulersimasoq partiit arlallit siullermeerinnermi oqaatigaat. Kiisalu inatsisip piaartumik ataatsimut nutarterneqarnissaa pisariaqartinneqartoq Naalakkersuisut 2004-mi allannguutissatut saqqummiussissutiminni erseqqissaatigimmassuk erseqqissaatigineqassaaq.

Akissut: Avatangiisit pillugit peqqussutip tamarmiusup allanngortinneqarnera Naalakkersuisut suliassanik tulleriiarinnerminni pingaartippaat. Taamatut sulisoqassappat ilaatigut imermut igitassamut tunngasuni malittarisassanik nutaanik ilusilersuinerup inaarlugu suliarineqarsimanissaa piumasaqaataavoq, tak. ataatsimiititaliap apeqqutaanut 6-imut akissut. Aammattaaq suliassaqaarfii sinnerisa avatangiisit pillugit peqqussutikkut aalajangersaaffigineqartut misissorneqarnissaat pisariaqartinneqarpoq. Avatangiisit pillugit peqqussutip allanngortinneqarneranik suliap tamarmiusup ukiut marluk ingerlaneranni aallartinneqarsinnaanera naatsorsuutigineqarpoq.

20) Siullermeerinerup naammassineqarnerata kingorna siunnersuutip ilusimisut iluseqartup aningaasatigut kingunerisassaattut naatsorsorneqartut eqquussinnaanerat Naalakkersuisut uppersarsinnaavaat?

Akissut: UKA 2007/42-p siullermeerneqarnerani Naalakkersuisut avatangiisit pillugit ukiumoortumik nalunaarusiortarnissaat siunnersuutigineqarpoq, suliak killiffii siunissamilu pilersaarutigineqartut qitiutillugit. Nalunaarusiap taamaattup siunnersuummut tamarmiusumut aningaasartuutigit 200.000 kr.-nik akisunerulersitsinissaa APP-milu qaammammi ataatsimi sulisup ataatsip sulisorineqartarnissaanik nassataqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, tak. apeqqummut 8-mut akissut. Naalakkersuisulli isumaqarput allannguutip taassuma saniatigut tunngavinni ilisimasaniunniit siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassaattut allaaserineqareersut allannguteqartinnavianggikkai.

Naalakkersuisut avatangiisinut politikarisaat pillugu

21) Naalakkersuisut avatangiisinut politikiaata annerternerusumik saqqummiunneqarnissaa Eqqissimatitsinnermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap annertuumik soqutigaa. Tamatumani minnerunngitsumik

eqqarsaatigineqarlutik Naalakkersuisunit erseqqinnerusumik malittarisassiuunneqartussatut siunnersuummi alassimasut.

Immikkoortunik aalajangersimasunik toqqaaniarnermi immikkoortut tulliuuttuni taaneqartut avatangiisinut pitsannngorsaataasinnaasut pillugit politikertik Naalakkersuisut nassuiaatigissagaat Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap siullermik qinnutigissavaa:

- a) **Atuisartunut politiki**: Naalakkersuisut atuisartunut politikkiata nungukkiartuutaanngitsumik “qorsuunerusumillu” ingerlanneqarnissaa siunertaralugu tassani suut ilaatinneqarpat?
- b) **Eqqussuinermit politiki**: Poortuutissat akuutissallu avatangiisinut peqqinnissamullu ulorianaatillit eqqussorneqarnerisa killilersimaarneqarnissaat siunertaralugu Naalakkersuisut eqqussuinermit politikianni sordiaat suliniutissatullu qanoq ittut ilaatinneqarpat?
- c) **Eqqagassanut eqqagassanillu passussinermit politiki**: Suliffeqarfiit innuttallu eqqaasarnarat eqqagassanillu passussinerup killilersimaarneqarnissaat siunertaralugu Naalakkersuisut politikiat kajumissuseqalersitsinnaasunik sunik imaqarpa? Sanaartornermit eqqakkanik immikkoortiterisarneq minnerunngitsumillu passussisarneq, eqqakkat annertuut allat, eqqakkat elektronikimut tunngasut, nillataartitsiviit/querititsiviit, bateriit akkumulaatorillu aammalu eqqakkat allat akuutissartallit pillugit oqaaseqaateqarnissaq naatsorsuutigineqarpoq.
- d) **Eqqakkat uumasunit pisut isumagineqartarnerannut tunngatillugu immikkut politikeqarneq**: Inoqtigiit suliffissuillu eqqagaannut uumasunit pisunit eqqaasarneq atorluaasinnaanerlu pillugu Naalakkersuisut qanoq politikeqarpat?
- e) **Atoqqiinermit politiki**: Atoqqiinermit immikkut politikeqarnissaq Naalakkersuisunit siuarsaavigineqalersaarpa Naalakkersuisulluunniit tamanna kommunitut tamakkiisumik isumagitilersaarpaat?
- f) **Assartuinermit politiki**: Avatangiisinut tunngasumik piumasaqaatinik sakkortusisanik assartuisartunut qanoq annertutigisumik piumasaqaateqarnissaq Naalakkersuisut piareersimaffigaat – tamatumani pingaarnertut eqqarsaatigineqarlutik timmisartumik helikopterimillu assartuineq, usunik ilaasunillu assartuineq, inuussutissarsiutigalugu aalisarneq inuinnaallu angalaartarnerat kiisalu inuinnaat inuussutissarsiortullu biilunik ingerlaartarnerat?
- g) **Saviminernik eqqagassanut politiki**: Naak tamanna pillugu siunnersuuteqartoqartaraluartoq saviminernik eqqagassat nuna tamakkerlugu katersorneqarlutillu piiarneqarnissaat siunertaralugu umiarsualiinissamik Naalakkersuisut manna tikillugu sooq qulakkeerinnittuusimangillat?

Akissut: Naalakkersuisut avatangiisinut tunngasuni pingaarnerusutigut ataatsimut anguniagaat tassaavoq pisuussutitsinnik atuinitsinni nungusaataanngitsumik avatangiisinillu illersuimik atuinerup

tunngaviusumik ilaanerat qulakkiissagipput. Taamatuttaaq mingutsitsisup eqqagassanik tamanik avatangiisitigut illersorneqarsinnaasumik suujunnaarsitsinermut atatillugu an-ngaasartuutininik akiliisarnissaa Naalakkersuisut tunngavittut aallaavigaat. Politikeqarfiit ataasiakkat eqqarsaatigalugit Naalakkersuisunut ilaasortat saqqummiussinissaat APP-p pisariaqartippaa. Taamaattumik ataani oqaasertaliunneqartut allakkiaagallartut eqqaamasassiatullu iluseqarput.

a) Atuisartunut politikeqarnermi avatangiisinik illersuineq nungusaataannngitsumillu atuineq ilaasut?

Atuisunut avatangiisinullu illersuisumik nungusaataannngitsumillu politikeqarnerup atulersinneqarnissaa Naalakkersuisut suliniutigaat. Avataangiisinik illersuisumik pisiniarnerit siuarsarniarlugit suliniuteqarneq innuttaasut ataasiakkaat pisiniartarnerinut aamma oqartussaasut inuussutissarsiortullu annertuukkaarlugit pisiniartarnerinut sammitinneqassapput. Avatangiisit pillugit peqqussutip allannguutissaatut siunnersuummi § 4a atuisunut taaneqartunut kingullernut sammitinneqarpoq: Oqartussaasunut, atorfeqarfinnut suliffeqarfinnullu. Immikkoortut taakku ingerlatsinerminni, pisiniartarnerminni atuinerminnilu avatangiisinik illersuisutut eqqarsartarnissaasa pingaaruteqarnerat siunnersuutikkut erseqqissarneqarpoq. Siunnersuummut malitseqartitsinertut Naalakkersuisut siunnersuutigaat ilaatigut avatangiisinik illersuineq, eqqagassanik isumaginninneq aamma eqqagassat annikinnerpaaffimminniitinneqarnissat pillugu isumasioqatigiinnerit ingerlanneqassasut. Apeqqummut 5-imut akissut kiisalu siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai pillugit allakkiami immikkoortoq 1.2 takukkit. Innuttaasut eqqarsaatigalugit nioqqutissanik avatangiisinut qajassuussisut nalunaaqutsikkanik pisisarnerup pingaaruteqassusianik isummat Naalakkersuisut paasisitsiniutiginiarpaat sunniiniutiginiarlugillu. Siammarterineq paasisitsiniaanertigut ingerlanneqassaaq paasisutissat pillugit atortussatigut, allagartarsuartigut allagarsiussatullu takoqusaarutitigut.

b) Eqqussuinermit politiki pingaarnerusutigut isigalugu avatangiisinik mianerinninnermit aqunneqanngilaq. Eqqussuineq aamma eqqarsaatigalugu aamma allanik atuinermik tunngaveqarnerup piviusunnngortinneqarnissaa Naalakkersuisut suliniutiginiarpaat. Tunisassiaq, poortuutissaq atortussarluunniit atornerqarnermini suujunnaarsinneqarnerminiluunniit avatangiisinut pitsaanngitsunik sunniuteqarpat periarfissanik avatangiisit eqqarsaatigalugit pitsaanerusumik allamik ujarlertoqassaaq. Poortuutissanik eqqussuineq aalajangersaaviginiarlugu Naalakkersuisut poortuutissat pillugit nalunaarummik sukannersumik aalajangersaasimapput, tassanilu malittarisassatut pingaarnertut immiaaqqat imeruusaatillu kulisyretallit puiaasaqqanik utertinneqarsinnaasunik pooqanngitsut inerteqqutaapput. Poortuutissat plastikitalit il.il. suujunnaarsinneqartarnerisa avatangiisitigut kingunerisaat poortuutillu imaarussimasut atoqqinneqartarnissaannut periarfissat Naalakkersuisut eqqumaffigaat. Poortuutikunik katersuineramik erruinermillu/atoqqinermillu ingerlatseriaaseq ataavartitsinissami nukinnik atuinissamik piumasaqaateqarfiuvoq, taamatuttaarlu poortuutikut

atoqqitassanngorlugit nunani allani assartuisoqartarnera avatangiisitigut nanertuutaasarluni. Pissutsit taamaattut pillugit paasissutissiiniarnermi piusinnaassutsip ingerlasarneranik naliliineq Naalakkersuisut atortarpaat, assersuutigalugu poortuutissat pillugit nalunaarutip nutaap suliarineqarnerani.

Eqqagassanik ulorianartunik killeqarfiit pitarlugit assartuinermik nakkutillineq pillugu Baselimi isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atuuppoq. Siunnersuummi § 35f-ikkut aalajangersarneqarpoq eqqagassanik Kalaallit Nunaannut eqqussuineq inerteqqutaasoq, eqqagassat uloriananngitsut atoqqinneqarnissaat siunertaralugu eqqussuineq pineqanngippat. § 35f pillugu oqaaseqaatit akuersissuteqariaatsip allaaserineqarneranik imaqarput, matumani qinnuteqaateqarnermi paasissutissat suut saqqummiunneqarnissaannik allaaserinninneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Aalajangersagaq taanna ilaatigut ikorfartorniartugut nunat tamat eqqagassanut tunngasuni taaguutaat aamma atorneqalissasut siunnersuutigineqarpoq, tak. siunnersuummi § 35a.

c) Naalakkersuisut isumaqarput nioqqutissanik ulluinnarni atorneqartartunik inuulluarniutinillu atuinerup taakkulu eqqagassartaannik kingusinnerusukkut suujunnaarsitsinerup akeqarnera innuttaasunut, pisortani oqartussanut inuussutissarsiortunullu saqqumisuussasoq. Atuineq eqqagassanillu suujunnaarsitsisarneq avatangiisinut nanertuutaasarpog, aammali kommunit missingersuutaannut nanertuutaasarluni. Taamaattumik atuisup akiliisarneranik tunngaveqarneq aallaavigallugu kikkut tamarmik avatangiisitigut illersorneqarsinnaasumik suujunnaarsitsisarnermut akileeqataasarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Eqqagassanik avatangiisitigut illersorneqarsinnaasumik suujunnaarsitsinermut akiliuteqartitsisarmissamut periarfissaq UKA 2007/42-mi § 35d-mi erseqqissarneqarpoq.

Mingutsitsisoq eqqagassanik avatangiisitigut illersorneqarsinnaasumik suujunnaarsitsinermut tamatuma kingunerisaanik akiliissaaq, matumani sanaartornermi eqqagassat, elektronikikkut atortukut, nillartaartitsiviit/qerititsiviit, batteriit akkumulatorillu kiisalu uuliakut akuutissanillu eqqagassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Naalakkersuisut isumaqarput nioqqutissanik eqqussinermili eqqagassanik avatangiisitigut illersorneqarsinnaasumik kingusinnerusukkut suujunnaarsitsinermut atatillugu sunik aningaasartuuteqarumaarnissaq isiginiarneqareertassasoq. Assersuutigalugu biilnik, angallatinik nuannaariartaatinik il.il. eqqussinermili kingusinnerusukkut suujunnaarsitsinermut atatillugu aningaasartuutaajumaartussat akilernerqareertalernerisigut. Naalakkersuisut isumaqarput eqqagassat avatangiisillu pillugit paasitsiniaanerit aningaasaqarnerup pissusilersornerullu akornanni ataqatigiissinneqartumik politikeqarfigineqarneranut ataneqartillugit tassaasut pissusilersornermik allannngortitsinerup anguneqarnissaanut aqqutissat eqqortut.

d) Suliffissuaqarfinit angerlarsimaffinniillu eqqakkat uumasunit pisut atorneqarnissaannut periarfissat ingerlaavartumik misissorneqassapput. Eqqakkat eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarusiarnut missingiut anguniakkat immikkoortuini arfineq marluusuni eqqakkanik

uumasuneersunik atoqqiinerup siuarsarneqarnissaa pillugu anguniakkanik imaqareerput.

Naalakkersuisut avatangiisinut tunngasutigut ilaatigut aalisakkanik suliffissuarnut avatangiisit pillugit peqqussummi kapitali 5 tunngavigalugu akuersissuteqarnerminni piumasaqaateqarsimapput aalisakkanit qajuusaasianik, assagiarsuit qaleruaannik il.il. atoqqiinissamut periarfissat misissorneqassasut.

e) Naalakkersuisut isumaqarput atoqqiinerup politiki ingerlalluartoq tassaasoq Naalakkersuisut kommunillu susassa qarfigisaat. Atoqqiinerup siuarsarneqarnissaanut periarfissat ingerlaavartumik misissorneqassapput, najukkanilu ataasiakkaani ingerlatat Naalakkersuisunit tapersorneqarput. Nuummi tigooraavimmik pilersitsinerup atatillugu assersuutigalugu atoqqitassanut containeri iluarsaanneqarsimavoq, igitassallu ajoquteqanngitsut atoqqinneqarsinnaasullu akeqanngitsumik tassannaanniit aaneqarsinnaapput.

f) Avatangiisitigut ajornartorsiutit assartuinerup tunngasunut attuumassuteqartut Naalakkersuisut eqqumaffigaat. Timmisartut, angallatit biilillu atorlugit assartuinerup ikummatissaq annertoorujussuaq atorneqartarpoq, kiisalu inunnik nioqqutissanillu assartuineq Kalaallit Nunaata CO2-mik aniatitsineranut ilapittuutaavoq. Suliassa qarfik taanna tassaavoq inuit ataasiakkaat inuussutissarsiummullu atatillugu biilini angallannerup iluani avatangiisitigut ajornartorsiutitaqarpallaanngitsumik pitsannorsaavigineqarsinnaasoq. Inuit ataasiakkaat akisussaaffeqarnerat ulluinnarni avatangiisit eqqarsaatigalugit illersorneqarsinnaanngitsumik pissusilersornerup sammineqarneratigut oqallinneq Naalakkersuit aallartinniarpaat, assersuutigalugu biliit motorii arriitsumik ingerlatiinnarlugit qimanneqartarnerat. Nunalli ilaani issinnerpaasumi biilit motoriisa kissassimaartinneqarnissaannut sarfalersorneqarsinnaanerat qulakkeersimaneqartariaqarpoq.

g) Saviminikunik suujunnaarsitsisarnermik KANUKOKA aqutigalugu qulaajaaneq Naalakkersuisut aningaasanik tapiiffigisimavaat. Qulaajaanermik suliaqarnerup siunertaa tassaavoq nunami maani sumi tamaani saviminikunik qanoq annertutigusunik peqarnerata taakkulu sumiinnerisa/tikinneqarsinnaanerisa paasiniarneqarnissaat. Kommunit suliassap taassuma ataatsimut suliariumannittussarsiuunneqarnissaa pilersaarusiorkaat, taamalu saviminikut katersuinnalikkat suujunnaarsinneqarneranni aningaasartuutit qanoq annertutiginissaat paasiniarlugu.

22) Eqqagassanik passussinermi suliarinnittussat piginnaaneqarluartut pisariaqarput. Kommunimi eqqagassalerisut avatangiisinullu tunngasumik suliaqartut pikkorissartinneqarnissaannut ilinniartinneqarnissaannullu Naalakkersuisut qanoq missingersuuteqarpat? Tamanna suliassanut aalajangersimasunut sanilliullugu paasinarsisinniarneqarsinnaavoq – soorlu ikualaavinnik eqqagassanik passussineq, eqqagassanik uloriana rtunik passussineq, avatangiisinut siunnersortinik assigisaannillu ilinniartitsineq.

Akissut: Kommunit ikuallaaviini tigooraaviinilu sulisut pisortaasullu ilinniartitaanerisa pitsaanerulersinneqarnissaannik pisariaqartitsineq Naalakkersuisut eqqumaffigaat.

UKA 2007/42 malillugu sulisoqatigiikkuutaat assigiinningsut pingasut pikkorissartinneqassapput: Ikuallaavinnik ingerlatsinermi pisortat, eqqaavissuarnik ingerlatsinermi pisortat kiisalu tigooraavinni sulisut. Ingerlatsinermi pisortanik pikkorissartitsinerit Sisimiuni Sanaartornermik Ilinniarfimmi sapaatip akunnikkuutaartumik pikkorissartitsinertut ingerlanneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, ingerlatsinermilu sulisut MOKANA suleqatigalugu pikkorissartitsinernik neqeroorfigineqassallutik. MOKANA (Modtagestation for olie- og kemikalieaffald i Norjyllands Amt) tassaavoq Danmarkimi suleqatigiit Kalaallillu Nunaanni kommunit tamarmik akornanni eqqagassanik avatangiisitigut ajornartorsiutaasunik arlalinnik suujunnaarsitsisarneq pillugu suleqatigiinneq, 2001-imi isumaqatigiissutigineqarsimasoq. Suliniutit taakku siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai pillugit allakkiami erseqqinnerusumik allaaserineqarsimapput. Kommunit ataatsimut isigalugit aningaasatigut kingunerisassai ukiumut 630.000 kr.-iusassasut naliliisoqarsimavoq.

23) Suliffeqarfiit innuttaasullu ataasiakkaat avatangiisinut tunngasumik suliniutaasa nukittorsarneqarnissaat siunertaralugu eqqagassalerineq avatangiisinullu pitsanngorsaataasussamik iliuitsit pillugit paasisitsiniaanissanik ukiuni tulluittuni ingerlanneqartussanik Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat?

24) Kiisalu assersuutigalugu tusagassiuutit piusut aqqu igalugit “avatangiisinut eqqumaffiginninnerup” avatangiisillu pillugit oqaloqatigiinnissap annertusarneqarnissaa Naalakkersuisut qanoq ingerlatilersaarpat?

Apeqqutinut 23-mut 24-mullu akissut: Avatangiisit pillugit peqqussutip allannguutissaatut siunnersuutip inuiaqatigiit iluanni sutigut tamatigut avatangiisinut tunngasunik ilisimaqarneq avatangiisinillu eqqumaffiginninneq siuarsarniarlugu paasisitsiniaanikkut suliniutinik malitseqartitsivigineqarnissaa Naalakkersuisut eqqumaffigaat. Tigooraavinnik pilersitsinerup kiisalu innuttaasut inuussutissarsiuqarfillu eqqagassaatiminnik immikkoortiterereertarnissaannik atulersitsinerup Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu tungaannit paasisitsiniaanikkut suliniuteqartoqarnissaa pisariaqalersippaat. Eqqagassat eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarusiarnissat missingiummi paasiissutissiisarnermi periaasissap suliarineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Naalakkersuisut naqitatigut tusagassiuutinut ilanngussatigut (aviisinut ikisatigut), allaaserisatigut, tusagassiuutitigut naqitatigut elektroniskiusiutigullu kiisalu radiokkut tv-kkullu innuttaasunik avatangiisit pillugit oqaloqatiginninniarput.

Avatangiisit pillugit nassuiaatip avatangiiserput pillugu ilisimasanik avitseqatigiinnissamik oqallinnermillu pilersitsinissamik siunertaqartup suliarinissaa saqqummiunnissaalu Naalakkersuisut qilanaaraat. Innuttaasut qarasaasiakkut iserfigisinnaasaat nutaaq ineriartortinneqarpoq, oqalliffiusinnaasullu taamaattup avatangiisinut tunngasut pillugit

paasissutissiinissamut oqallinnissamullu periarfissiisutai Naalakkersuisut eqqumaffigaat.

25). Avatangiisit avatangiisinullu tunngasut pillugit ilinniartitsinermit atortussat suliarineqarnissaannut suliniutit qanoq ittut aallartinneqarsimappat suliniutillu taakku Naalakkersuisut anguniagaannut naapertuuppat?

Akissut: Ilinniarfiit avatangiisinik pinngortitamillu innarlitsaaliineq pillugu atuartitsinermit atortussaateqarput, paasissutissalli nutaat pissarsiariortorneqarnerat peqatigalugu atortussanik nutaanik saqqummersitsisoqartarnissaa pisariaqartoq Naalakkersuisut takusinnaavaat. "Miljøgifte i Grønland" Danmarks Miljøundersøgelser-mit kingullermik saqqummersinneqarpoq (2007-imi). Atuakkamut tassunga ataneqartillugu atuagaaqqat atuartitsinermit atugassat kalaallisut qallunaatullu saqqummersinneqarsimappat. Atuartitsinermit atortussanik massakkorpiaq suliaqartoqanngilaq, eqqagassanilli immikkoortiterineq pillugu atortussat eqqagassat eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarusiimi anguniakkat aappaannut, tassalu paasissutissiisarnermut, ilaatillugit suliarineqarnissaat eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

26) Iliuusissatut pilersaarummik eqqagassilerinermut tunngasuni suliniutissanik tamakkiisunik imaqartumik Naalakkersuisut suliaqarsimasut 2008-mi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi nalinginnaasumik nassuiaatini paasissutissiisutigineqarpoq. Aammalu allassimavoq kaammattuutit tamarmiusut malinneqassappata ingerlatsinermit ukiumoortumik aningaasartuutit 70 mio. kr.-it saniatigut sanaartornermut 300 mio. kr.-inik aningaasartuuteqarnissamik tamanna nassataqassasoq. Immikkoortumut aningaasaliissuteqartoqarsimanngilaq. Qaqugu taamaaliortoqassava?

Akissut: Iliuusissatut pilersaarusiambut missingiummi eqqagassanik isumaginninneq ullutsinnut naleqquttoq pilersissagaanni suut pisariaqartinneqarnerisut aningaasartuutillu suut suliniutinut ataasiakkaanut atanersut allaaserineqarpoq. Eqqagassanik isumaginninneq pitsaanerulersinneqassappat suliassaqarfimmut tassunga ullumikkornit amerlanerusunik atugassiissuteqartoqarnissaa piumasqaataasussaavoq. Tamatumunnga peqatigitillugu eqqaamasariaqarparput eqqagassanut tunngasuni suliniutip taamaattup tulleriiarinermi aamma pingaartineqartussaanera. Sunulli tamanut atugassanik ataatsikkut aningaasaliisoqarsinnaannginnera aamma nassuerutigisariaqarparput. Suliassat eqqagassanut tunngasuni isumagisassatta aallartinneqarsinnaanerannut inatsisitigut tunngavissat naammattut pilersinneqarnissaannik salliutitsisoqarnissaa Naalakkersuisut siullertut toqqarsimavaat. Avatangiisit pillugit peqqussutip allannguutissaatut siunnersuut eqqagassanik ullutsinnut naleqquttumik isumaginnissinnaalernissatsinnut tunngaviusumik aallaaviit ilagaat. Inatsisitigut tunngavissamik pitsanngorsaaneq iliuusissatut pilersaarusiambut missingiummi suliniutissatut pingaarnepaatut erseqqissarneqarpoq. Eqqagassanut tunngasuni iliuusissatut pilersaarusiakkut eqqagassanut tunngasuni suliniutit ataasiakkaat qanoq akeqarnerannut takussutissiaq Naalakkersuisut pissarsiarisimavat. Taamaattumik suliassat ingerlatassavut tamaasa eqqarsaatigalugit eqqagassanut tunngasut tulleriiarinermi

ilaatinneqarsinnaanerannut siunissami periarfissaq Naalakkersuisut aamma pissarsiarisimavaat.

27) Iliuusissatut pilersaarutip taaneqartup aningaasalersorneqarnissaa pillugu erseqqinnerusumik oqallinnissaq Naalakkersuisut qaqugu qanorlu ilusilerlugu ingerlatilersaarpaat?

Akissut: Aningaasalersuinerup qaqugu qanorlu iliorluni ingerlanneqarnissaanik pilersaarusiormi Naalakkersuisut manna tikillugu suli angusaqarpallaarsimangillat, massakkorpiarli eqqarsaataasoq tassaavoq oqallinneq 2008-ip affaani siullermi aallartinneqassasoq. Oqallinneq taanna eqqagassanut tunngasuni iliuusissatut pilersaarusiormik aallaaveqassaaq, oqallinnerlu missingiutip tusarniaatigineqarneranut atatillugu aallartinneqarsinnaassalluni. Aammattaaq apeqqummut 18-imut akissut takuuk.

28) Nunaqarfimmi ikuallaaviit pillugit naatsumik nassuiaateqarnissaq kissaatigineqarpoq. Ikuallaaviit sananeqarsimasut ilaat qassit atorpat aammalu pissutsit 2001-imili siusinnerusukkulluunniit ilisimaneqale rmatali dioxinimik aniatitat kiisalu tipiliornerup pujuliornerullu ajoqutaanerat pillugit qanoq suliniuteqartoqarsimava?

29) Nunaqarfimmiunut ajoqutaasumik toqunartulimmik pujuliortunik arsakuliortunillu nunaqarfinni ikuallaaveqarpa, taamaattoqarsimappallu tamanna pinngitsoortinniarlugu Naalakkersuisut qanoq iliulersaarpat, tamannalu qaqugu pissava?

Apeqqutinut 28-mut 29-mulli akissut: Kommunit ataasiakkaat tassaapput nunaqarfinni ikuallaavinnik pilersitsinermut, ingerlatsinermut aserfallatsaaliinermullu akisussaasuusut. Ikuallaavinnik pilersitsisarneq Naalakkersuisut 1994-imiilli tapersersugarisimavaat, piffissamilu 1994-imit 2001-imut ikuallaaviit 47-t Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasalersorneqarsimallutik. Nunaqarfinni ikuallaaviit piffissap ingerlanerani oqallisigineqangaatsiartarsimapput. Ikuallaavit qanoq issusii pisorta qarfiup 1999-imi misissorsimavai, kiisalu ajornartorsiutit aaqqiivigineqassappata suliniutit suut suliniutigineqarnissaat qulaajaavigisimallugu. Misissuinerami eqikkaalluni inerniliisoqarpoq ingerlatsinikkut ajornartorsiutit amerlanersaat ilusilersuinikkut sanngiissutinik, ikkussuinerami kukkunernik imaluunniit ingerlatsinermi kukkunernik pissuteqartut. Ilusilersuinikkut sanngiissutit ikuallaaviit ilaanni paasineqartut tunngavigalugit 2000-imi kommunit nalunaarfigineqarput ajornartorsiuteqarfiusuni savinermi assiaqutaasut qaqilerisarfifillu nutaat Namminersornerullutik Oqartussat akilerniaraat. Kommunit arfineq marluk neqeroorummik taassuminnga atuisimapput. Nunaqarfiit ikuallaaviini arfineq marlunni gassimik assigiinngitsunik aniatsitsineq uuttortarneqarsimavoq. Uuttuinerami taakkunani pingaartumik dioxin akuerineqarsinnaanngitsumik qaffasissuseqarsimavoq. Pisortarfik peqqinnissakkullu nakkutilliisoq taamani naliliipput nunarfiit ikualliiviini dioxinimik aniatsitsinerit annikillisarniarlugit suliniuteqartoqarnissaq pisariaqartuusoq. Taamaattumik nunaqarfiit ikuallaaviinik ingerlatsinerup pitsanngorsarneqarnerani kommunit ikiorniarlugit ingerlatsineq pillugu ilitsersuut nutaaq pisorta qarfiup suliarisimavaa. Taamatutaaq ingerlatsineq pillugu ilitsersuummut tapertaliussatut video ilitsersuut

kalaallisut qallunaatullu oqaasertalik APP-p nassiussuussimavaa. Tamatumunnga peqatigitillugu ikuallaaviit ilusilersugaanerannik pitsanngorsaanssamut periarfissaqarneranik misissuineq aallarnisarneqartussaasimavoq. Pisortaqaqfilli aaqqiissutissavimmik ikuallaavinnik pitsaanerulersitsisinnaasumik sulii nassaarsimangilaq. Suliniutit maani taaneqartut ilaatigut aallartisarneqarput nunaqarfinni eqqagassanik isumaginninneq pitsaanerulersinniarlugu. Ingerlatsinermut ilitersuut nassiussuunneqarpoq ikuallaaviit ingerlanneqarnerat pitsaanerulersinniarlugu, taamalu toqunartortalinnik aniatitsinerat annikillisinniarlugu. Eqqagassanik ikuallaavinni allanisulli putsumik gassitalimmik aniasumik arsakunillu mingutsitsisoqartussaavoq. Nunaqarfinnili ikuallaaviit eqqagassanik eqqaavissuarni nakkutigineqanngitsumik ammaannartumillu ikuallaasarnermit pitsaanerusequmik aaqqiissutaasutut nalilernerqarput.

./. *Kommunini ikuallaaviit killiffii pisortaqaqfiup 2004-mi kommuninut apeqqutigai. Takussutissiaq naatsoq uppersaatitut ilanngunneqarpoq. Nunaqarfinni ikuallaavinnut taarsiunneqarsinnaasut pisortaqaqfiup aamma misissorsimavai. Taakkua ilaat ataaseq tassaavoq eqqagassanik ikuallanneqarsinnaasunik assartuineq suliarinninnerlu pillugit qulaajarniarlugit ingerlataq. Qulaajaaniarluni ingerlatami tassani siunertaasoq tassaavoq assartuinerup aningaasaqarnikkut avatangiisillu eqqarsaatigalugit ataatsimut aaqqiissutitut piviusunngortinneqarsinnaanerannik paasiniaaneq. Qulaajaaniarluni ingerlatap ilaani eqqagassat ikuallanneqarsinnaasut nunaqarfinnit illoqarfinni ikuallaavinnut assartorneqarnissaannut periarfissat taamalu nunaqarfinni ikuallaaviit eqqagassanik assartuinermit taarserneqarsinnaanerannut periarfissat isiginiarneqarput.*

30) Avatangiisinik illersuinermit nunatta maligassiuisutut nittarsaannissaanik Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat?

Akissut: Kalaallit Nunaat avatangiisinik innarlitsaaliuinermit maligassiuisutut massakkut takoqqusaarutigineqarsinnaangilaq. Avatangiisit pillugit peqqussutip allannguutissaatut siunnersuut, UKA 2007/42, ilorraap tungaanut pingaaruteqartumik alloriarnertut isigineqarpoq. Alloriarneq taanna eqqagassanut tunngasuni iliuusissanut pilersaarummik malitseqartinneqassaaq, nunami maani eqqagassanut tunngasutigut pitsanngorsaaneq aamma innuttaasunik inuussutissarsiutinillu peqataatitsineq qitiutillugit, assersuutigalugu eqqagassanik immikkoortiterisalernissamik piumasagaateqarnikkut. Eqqagassanik isumaginninneq, eqqaavissuatoqqanik illersorneqarsinnaasumik matooraaneq pisuussutinillu atoqqisarnerup siuarsarneqarnera eqqarsaatigalugit avatangiisitigut ajornartorsiutit aaqqiissutissaasa nassaarineqarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Nunarsuatsinni avatangiisinik innarlitsaaliinerup iluani ineriartortitsineq Kalallit Nunaata ullummikkut malinnaaffigaa, ilaatigut nunat tamat suleqatigiinnerini peqataanertigut. Kalaallilli Nunaat avatangiisinik innarlitsaaliuinerup iluani maligassiuisuussappat nutaaliornermut, ineriartortitsinermit ilisimatusarnermullu annertoorujussuarnik aningaasaliissuteqartoqarnissaa piumasagaataavoq.

Naggasiutitut Inatsisartut ataatsimiittarfianni oqallinneq pillugu oqaaseqaateqarnissara kissaatigaara. Inatsisartunut ilaasortap Marie Fleischerip Demokratineersup oqaatigaa APP eqqagassanut tunngasuni siunnersuinnikkut paasissutissiisarnikkullu suliassat nutaat naammassiniarneqarnissaannut taamaallaat suliatigut siunnersortimik ataatsimik ullup affaani sulisartussamik tunineqartoq.

Ataatsimiititaliamut matuma malugeqqunissaa kissaatigaara, tassalu UKA 2007/42-mi APP-p atorfirmik ilivitsumik tunineqarmat, tak. peqqussutissatut siunnersuummi immikkoortut 1.2-p aamma 1.3-p aningaasaqarnikkut kingunerisassai pillugit allakkiaq. Kommunit eqqagassat pillugit pilersaaruseranni malittarisassiornerannilu kiisalu najukkani ataasiakkaani eqqagassanik immikkoortiterisernerup piviusunngortinneqarnissaanut sulisumik ataatsimik ullup affaani sulisartussamik atorfinitsisoqassaaq. Aammattaaq siunnersuummi § 4a-p malitseqartitsivigineqarneranut sulisoq ataaseq ullup affaani sulisartussaq atorfinitsinneqartussaavoq, matumani avatangiisinik illersuisumik pisiniartarnerit siuarsarneqarannik, eqqagassat annikinnerpaaffissamiinniitinneqarnerannik suliniutit kiisalu paasisitsiniaanerit innuttaasunut inuussutissarsiornermullu sammitinneqartut aallartisarneqarnerannik suliniutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Neriuppunga siuliani taaneqartut Eqqissimatitsinermit Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap apeqqutaanik akisisuusut, siunnersuutillu aappassaaneerneqarnerani ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaata tiginissaa qilanaaraara.

Ikinngutinnersumik inuulluaqqusillunga

Arkalo Abelsen